ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
TAMARA ĆAPETA
της 14ης Μαρτίου 2024[1]

Υπόθεση C-541/22 P

Araceli García Fernández,
Faustino González Parra,
Fernando Luis Treviño de Las Cuevas,
Juan Antonio Galán Alcázar,
Lucía Palazuelo Vallejo-Nágera,
Macon, SA,
Marta Espejel García,
Memphis Investments Ltd,
Pedro Alcántara de la Herrán Matorras,
Pedro José de Jesús Benito Trebbau López,
Pedro Regalado Cuadrado Martínez,
María Rosario Mari Juan Domingo
κατά
Eleveté Invest Group, SL,
Antonio Bail Cajal,
Carlos Sobrini Marín,
Edificios 1326 de l'Hospitalet, SL,
Juan José Homs Tapias,
Anna María Torras Giro,
Marbore 2000, SL,
Trístan González del Valle,
Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ),
Βασιλείου της Ισπανίας,

Banco Santander, SA

«Αίτηση αναιρέσεως – Οικονομική και νομισματική πολιτική – Τραπεζική Ένωση – Ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης – Κανονισμός (ΕΕ) 806/2014 – Άρθρο 18 – Προϋποθέσεις εξυγίανσης – Άρθρο 20 – Αποτίμηση για τους σκοπούς της εξυγίανσης – Άρθρο 296 ΣΛΕΕ – Υποχρέωση αιτιολόγησης – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προσφυγή ακυρώσεως και αγωγή αποζημίωσης – Εξυγίανση της Banco Popular»

I. Εισαγωγή

1. Ο ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης (στο εξής: ΕΜΕ) συστάθηκε το 2014[2]. Στις 6 Ιουνίου 2017 χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά όσον αφορά την Banco Popular Español, SA (στο εξής: Banco Popular).

2. Οι αναιρεσείοντες είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία ήταν μέτοχοι ή κατείχαν πρόσθετα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 1 ή κατηγορίας 2 που είχε εκδώσει η Banco Popular πριν από την έγκριση του καθεστώτος εξυγίανσης[3] σε σχέση με την εν λόγω τράπεζα.

3. Με την προσφυγή-αγωγή τους ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες (εν προκειμένω, αναιρεσείοντες) αμφισβήτησαν το καθεστώς εξυγίανσης, την αποδοχή του εκ μέρους της Επιτροπής, καθώς και τα σχετικά έγγραφα, και ζήτησαν την καταβολή αποζημίωσης. Η εν λόγω προσφυγή-αγωγή, από κοινού με άλλες πέντε, επελέγη ως πιλοτική υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου[4] και απορρίφθηκε επί της ουσίας με την απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, Eleveté Invest Group κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (T-523/17, EU:T:2022:313) (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

4. Παράλληλα, εκκρεμεί και άλλη αίτηση αναιρέσεως στο πλαίσιο της εξυγίανσης της Banco Popular, ήτοι η υπόθεση Aeris Invest κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (C-535/22 P)[5], τα δε προβαλλόμενα επιχειρήματα αλληλοεπικαλύπτονται σε σημαντικό βαθμό (στο εξής: παράλληλη αναίρεση). Οι προτάσεις μου επί της ανωτέρω αιτήσεως αναιρέσεως αναπτύσσονται αυθημερόν (στο εξής: παράλληλες προτάσεις) και, ως εκ τούτου, οι δύο αυτές παράλληλες προτάσεις πρέπει να εξεταστούν από κοινού.

5. Για τους σκοπούς της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, το Δικαστήριο δεν καλείται να ελέγξει το καθεστώς εξυγίανσης και την αποδοχή του εκ μέρους της Επιτροπής (καθώς και τυχόν άλλα έγγραφα που αμφισβητήθηκαν πρωτοδίκως), αλλά τον τρόπο με τον οποίο το Γενικό Δικαστήριο

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ 2014, L 225, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός ΕΜΕ).

[3] Απόφαση SRB/EES/2017/08 την οποία εξέδωσε το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης κατά την εκτελεστική σύνοδό του της 7ης Ιουνίου 2017 σχετικά με το καθεστώς εξυγίανσης της Banco Popular Español, S.A (στο εξής: καθεστώς εξυγίανσης). Το καθεστώς εξυγίανσης έγινε δεκτό με την απόφαση (ΕΕ) 2017/1246 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2017, για την αποδοχή του καθεστώτος εξυγίανσης για την Banco Popular Español S.A. (ΕΕ 2017, L 178, σ. 15) (στο εξής: αποδοχή εκ μέρους της Επιτροπής).

[4] Οι υπόλοιπες πιλοτικές υποθέσεις είναι οι εξής: 1) Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, Del Valle Ruíz κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (T-510/17, EU:T:2022:312). Η αναίρεση στην υπόθεση Del Valle Ruíz κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (C-539/22 P) ασκήθηκε μεν, αλλά αποσύρθηκε στις 22 Ιουλίου 2023. 2) Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, Aeris Invest κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (T-628/17, EU:T:2022:315). Η αίτηση αναιρέσεως κατά της εν λόγω απόφασης εκκρεμεί στην υπόθεση Aeris Invest κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (C-535/22 P). 3) Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, Algebris (UK) και Anchorage Capital Group κατά Επιτροπής (T-570/17, EU:T:2022:314). Κατά της εν λόγω απόφασης δεν έχει ασκηθεί αναίρεση. 4) Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, Fundación Tatiana Pérez de Guzmán el Bueno και SFL κατά ΕΣΕ (T-481/17, EU:T:2022:311). Επί του παρόντος εκκρεμούν δύο αιτήσεις αναιρέσεως κατά της εν λόγω απόφασης. Πρώτον, στην υπόθεση Επιτροπή κατά ΕΣΕ (C-551/22 P). Βλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα T. Ćapeta στην υπόθεση Επιτροπή κατά ΕΣΕ (C-551/22 P, EU:C:2023:846). Δεύτερον, στην υπόθεση SFL κατά ΕΣΕ (C-448/22 P). 5) Διάταξη της 24ης Οκτωβρίου 2019, Liaño Reig κατά ΕΣΕ (T-557/17, EU:T:2019:771). Η εν λόγω διάταξη επικυρώθηκε κατ' αναίρεση από το Δικαστήριο, το οποίο έκρινε, με την απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Liaño Reig κατά ΕΣΕ (C-947/19 P, EU:C:2021:172), ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν είχε υποπέσει σε πλάνη κρίνοντας ότι η προσβαλλόμενη διάταξη είναι αναπόσπαστη από το καθεστώς εξυγίανσης του ΕΣΕ.

[5] Κατά της απόφασης της 1ης Ιουνίου 2022, Aeris Invest κατά Επιτροπής και ΕΣΕ (T-628/17, EU:T:2022:315) (στο εξής: παράλληλη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

άσκησε τις εξουσίες του ελέγχου[6]. Στο πλαίσιο των δύο υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως, αυτό σημαίνει ότι ο έλεγχος του Δικαστηρίου θα επικεντρωθεί, πρώτον, στο κατά πόσον το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε ορθώς τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού ΕΜΕ και, δεύτερον, στο κατά πόσον έλεγξε επαρκώς το καθεστώς εξυγίανσης, όπως αυτό καταρτίστηκε από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) και έγινε δεκτό από την Επιτροπή.

6. Το κριτήριο ελέγχου επιβεβαιώθηκε πρόσφατα από το Δικαστήριο στην υπόθεση Crédit lyonnais[7]. Στην εν λόγω υπόθεση, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πρέπει να υποκαθιστούν την απόφαση μιας αρχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη δική τους. Αντιθέτως, οφείλουν να εξακριβώσουν εάν η απόφαση στηρίζεται σε αληθή πραγματικά περιστατικά και ότι δεν ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτίμησης ή κατάχρηση εξουσίας[8].

7. Το εν λόγω κριτήριο επιβεβαιώνεται από τις απαιτήσεις του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Προκειμένου ο δικαστικός έλεγχος να είναι αποτελεσματικός και να διασφαλίζει τα δικαιώματα άμυνας «επιβάλλε[ται] να είναι ο ενδιαφερόμενος σε θέση να γνωρίζει τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η διοικητική απόφαση που τον αφορά, είτε επειδή έχει διαβάσει την ίδια την απόφαση είτε επειδή του έχουν γνωστοποιηθεί οι λόγοι αυτοί κατόπιν αίτησής του, χωρίς να θίγεται η εξουσία του αρμόδιου δικαστή να απαιτήσει από την οικεία αρχή να προβεί στη γνωστοποίησή τους, προκειμένου να παρασχεθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να υπερασπιστεί τα δικαιώματά του υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες και να αποφασίσει, έχοντας γνώση όλων των στοιχείων, αν είναι σκόπιμο να προσφύγει στον αρμόδιο δικαστή»[9].

8. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, θα προτείνω στο Δικαστήριο να επικυρώσει τις δύο αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις.

II. Τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

9. Τα κρίσιμα για την υπό κρίση αναίρεση πραγματικά περιστατικά, τα οποία εκτίθενται λεπτομερέστερα στις σκέψεις 25 έως 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, συνοψίζονται ως ακολούθως.

10. Η οικονομική κατάσταση της Banco Popular άρχισε να επιδεινώνεται το 2016. Στις 5 Δεκεμβρίου 2016 η εκτελεστική σύνοδος του ΕΣΕ ενέκρινε σχέδιο εξυγίανσης του ομίλου Banco Popular. Το εργαλείο εξυγίανσης που επελέγη στο σχέδιο εξυγίανσης του 2016 ήταν το εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα που προβλέπεται στο άρθρο 27 του κανονισμού ΕΜΕ. Εντούτοις, το εν λόγω σχέδιο δεν χρησιμοποιήθηκε στην εξυγίανση που εν τέλει έλαβε χώρα.

6 Κατά το Δικαστήριο, «ο αναιρετικός έλεγχος του Δικαστηρίου έχει ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, να εξακριβωθεί αν το Γενικό Δικαστήριο απάντησε επαρκώς κατά νόμο στο σύνολο των επιχειρημάτων του αναιρεσείοντος». Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2021, Autostrada Wielkopolska κατά Επιτροπής και Πολωνίας (C-933/19 P, EU:C:2021:905, σκέψη 50).

7 Απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, ΕΚΤ κατά Crédit lyonnais (C-389/21 P, EU:C:2023:368). Η εν λόγω προσέγγιση υιοθετήθηκε επίσης από το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 110 έως 115, και στην παράλληλη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 115 έως 119.

8 Απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, ΕΚΤ κατά Crédit lyonnais (C-389/21 P, EU:C:2023:368, σκέψη 55).

9 Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, Minister van Buitenlandse Zaken (C-225/19 και C-226/19, EU:C:2020:951, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

11. Τον Απρίλιο του 2017 η Banco Popular κίνησε διαδικασία ιδιωτικής πώλησης με στόχο την πώλησή της σε ισχυρό ανταγωνιστή, πράγμα το οποίο θα αποκαθιστούσε την οικονομική της κατάσταση. Η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή των προσφορών από τους δυνητικούς αγοραστές της Banco Popular είχε οριστεί για τις 10 Ιουνίου 2017, αλλά στη συνέχεια παρατάθηκε έως τα τέλη Ιουνίου 2017. Με επιστολή της 16ης Μαΐου 2017, η Banco Santander SA (στο εξής: Banco Santander) ενημέρωσε την Banco Popular ότι δεν ήταν σε θέση να υποβάλει δεσμευτική προσφορά στο πλαίσιο της διαδικασίας ιδιωτικής πώλησης.

12. Στις 23 Μαΐου 2017 η πρόεδρος του ΕΣΕ, Elke König, παραχώρησε συνέντευξη στο τηλεοπτικό κανάλι Bloomberg, στην οποία ρωτήθηκε, μεταξύ άλλων, για την κατάσταση της Banco Popular.

13. Καθ' όλη τη διάρκεια του Μαΐου 2017, διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης, μεταξύ των οποίων το Reuters, έκαναν αναφορά στις δυσκολίες που αντιμετώπιζε η Banco Popular. Στο άρθρο που δημοσιεύθηκε από το Reuters αναφερόταν, μεταξύ άλλων, ότι, σύμφωνα με υψηλόβαθμο υπάλληλο της Ένωσης, ο οποίος διατήρησε την ανωνυμία του, μια από τις κορυφαίες εποπτικές αρχές τραπεζών στην Ευρώπη είχε προειδοποιήσει τους υπαλλήλους της Ένωσης ότι η Banco Popular θα μπορούσε να χρειαστεί εκκαθάριση εάν αποτύγχανε να βρει αγοραστή. Σύμφωνα με το άρθρο, ο εν λόγω υπάλληλος επισήμανε επίσης ότι η πρόεδρος του ΕΣΕ είχε πρόσφατα εκδώσει «έγκαιρη προειδοποίηση» και είχε δηλώσει ότι το ΕΣΕ παρακολουθούσε με ιδιαίτερη προσοχή τις διαδικασίες (της Banco Popular) ενόψει ενδεχόμενης παρέμβασης. Την ίδια ημέρα το ΕΣΕ δημοσίευσε ανακοινωθέν Τύπου με το οποίο αμφισβητούσε το περιεχόμενο του άρθρου αυτού.

14. Τις πρώτες ημέρες του Ιουνίου του 2017 η Banco Popular αντιμετώπισε μαζικές αναλήψεις μετρητών.

15. Στις 3 Ιουνίου 2017 η εκτελεστική σύνοδος του ΕΣΕ εξέδωσε την απόφαση SRB/EES/2017/06, η οποία απευθυνόταν στο Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (ταμείο για την ομαλή αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου, Ισπανία· στο εξής: FROB), σχετικά με τη διαδικασία πώλησης της Banco Popular (στο εξής: απόφαση πώλησης). Το ΕΣΕ ενέκρινε την άμεση κίνηση της διαδικασίας πώλησης της Banco Popular από το FROB και υπέδειξε στο τελευταίο τις απαιτήσεις σχετικά με την πώληση σύμφωνα με το άρθρο 39 της οδηγίας 2014/59[10]. Ειδικότερα, το ΕΣΕ ανέφερε ότι το FROB θα έπρεπε να επικοινωνήσει με τους πέντε δυνητικούς αγοραστές που είχαν κληθεί να υποβάλουν προσφορά στο πλαίσιο της προηγούμενης διαδικασίας ιδιωτικής πώλησης την οποία διαχειριζόταν η Banco Popular. Από τους πέντε δυνητικούς αγοραστές, δύο αποφάσισαν να μη συμμετάσχουν στη διαδικασία πώλησης και ένας αποκλείστηκε από την ΕΚΤ για λόγους προληπτικής εποπτείας.

16. Στις 5 Ιουνίου 2017 το ΕΣΕ ενέκρινε μια πρώτη αποτίμηση (στο εξής: αποτίμηση 1), σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 5, στοιχείο α', του κανονισμού ΕΜΕ, σκοπός της οποίας ήταν να καθοριστεί εάν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την κίνηση διαδικασίας εξυγίανσης. Η εν λόγω αποτίμηση διενεργήθηκε από την Deloitte, στην οποία το ΕΣΕ είχε αναθέσει το σχετικό καθήκον στις 23 Μαΐου 2017 ως ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα.

[10] Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2014, L 173, σ. 190) (στο εξής: οδηγία 2014/59).

17. Το πρωί της 5ης Ιουνίου 2017 η Banco Popular υπέβαλε στην Banco de España (Τράπεζα της Ισπανίας) μια πρώτη αίτηση παροχής επείγουσας στήριξης της ρευστότητας (στο εξής: ΕΣΡ) και, το απόγευμα, μια δεύτερη αίτηση για αύξηση του ζητηθέντος ποσού λόγω σημαντικών κινήσεων μετρητών. Βάσει αιτήματος της Banco de España (Τράπεζας της Ισπανίας) και μετά την εκτίμηση της αίτησης της Banco Popular για παροχή ΕΣΡ στην οποία προέβη αυθημερόν η ΕΚΤ, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ δεν διατύπωσε αντιρρήσεις για την παροχή επείγουσας στήριξης της ρευστότητας στην Banco Popular για την περίοδο έως τις 8 Ιουνίου 2017. Η Banco Popular έλαβε τμήμα της εν λόγω ΕΣΡ, ωστόσο, η Banco de España (Τράπεζα της Ισπανίας) δεν ήταν σε θέση να παράσχει το υπολειπόμενο ποσό της ΕΣΡ στην Banco Popular [11].

18. Στις 6 Ιουνίου 2017 η ΕΚΤ έκρινε ότι η Banco Popular βρισκόταν σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης, κατά το άρθρο 18, παράγραφος 4, στοιχείο γ', του κανονισμού ΕΜΕ, και ανακοίνωσε την ως άνω εκτίμησή της στο ΕΣΕ, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού ΕΜΕ [12].

19. Την ίδια ημέρα η Deloitte υπέβαλε στο ΕΣΕ δεύτερη αποτίμηση (στο εξής: αποτίμηση 2) κατ' εφαρμογήν του άρθρου 20, παράγραφος 10, του κανονισμού ΕΜΕ. Σκοπός της αποτίμησης 2 ήταν να εκτιμηθεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της Banco Popular, να εκτιμηθεί η μεταχείριση της οποίας θα είχαν τύχει οι μέτοχοι και οι πιστωτές εάν η Banco Popular είχε υπαχθεί στην κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας καθώς και να παρασχεθούν τα στοιχεία βάσει των οποίων θα λαμβανόταν απόφαση σχετικά με τις μετοχές και τους τίτλους ιδιοκτησίας που θα μεταβιβάζονταν [13].

20. Στις 7 Ιουνίου 2017 το FROB ενημέρωσε το ΕΣΕ ότι η Banco Santander είχε υποβάλει δεσμευτική προσφορά στις 03:12 της ίδιας ημέρας για αγορά των μετοχών της Banco Popular έναντι του ποσού του ενός ευρώ. Το FROB πρότεινε στο ΕΣΕ να αποδεχθεί την εν λόγω προσφορά.

21. Κατά την εκτελεστική σύνοδο της 7ης Ιουνίου 2017, το ΕΣΕ έκανε δεκτή την προσφορά της Banco Santander και ενέκρινε το καθεστώς εξυγίανσης. Χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων [14], δυνάμει του οποίου όλες οι υφιστάμενες μετοχές (κοινές μετοχές της κατηγορίας 1) και τα πρόσθετα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 1 της Banco Popular απομειώθηκαν. Τα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 μετατράπηκαν σε νέες μετοχές και στη συνέχεια μεταβιβάστηκαν στην Banco Santander έναντι τιμήματος ενός ευρώ.

22. Το εν λόγω καθεστώς υποβλήθηκε στην Επιτροπή προς αποδοχή στις 05:13. Στις 6:30, με απόφαση που απευθυνόταν στο ΕΣΕ, η Επιτροπή αποδέχθηκε το καθεστώς εξυγίανσης.

23. Στις 14 Ιουνίου 2018 η Deloitte διαβίβασε στο ΕΣΕ την αποτίμηση σχετικά με τη διαφορετική μεταχείριση, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20, παράγραφοι 16 έως 18, του κανονισμού ΕΜΕ και πραγματοποιήθηκε προκειμένου να καθοριστεί αν οι μέτοχοι και οι πιστωτές θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης αν είχε κινηθεί κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας εις βάρος της Banco Popular (στο εξής: αποτίμηση 3).

[11] Από τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης ουδόλως προκύπτει οποιαδήποτε πιθανή εξήγηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η Banco de España (Τράπεζα της Ισπανίας) δεν μπόρεσε να παράσχει στην Banco Popular το συνολικό ποσό της ΕΣΡ.

[12] Το μη εμπιστευτικό κείμενο της εν λόγω εκτίμησης είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.2017_FOLTF_ESPOP.en.pdf?ed492d2c6735d43ab422f25ed966d712.

[13] Ειδικότερα, η εν λόγω αποτίμηση εκτίμησε την οικονομική αξία της Banco Popular σε 1,3 δισεκατομμύρια ευρώ στο καλύτερο σενάριο, σε μείον 8,2 δισεκατομμύρια ευρώ στο χειρότερο σενάριο ενώ, κατά την ακριβέστερη εκτίμηση, η αξία αυτή ανερχόταν στα μείον 2 δισεκατομμύρια ευρώ.

[14] Σύμφωνα με το άρθρο 24 του κανονισμού ΕΜΕ.

24. Στις 17 Μαρτίου 2020 το ΕΣΕ εξέδωσε την απόφαση SRB/EES/2020/52 [15] με την οποία έκρινε ότι οι μέτοχοι και οι δανειστές που είχαν θιγεί από την εξυγίανση της Banco Popular δεν είχαν δικαίωμα αποζημίωσης από το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ) κατ' εφαρμογήν του άρθρου 76, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού ΕΜΕ [16].

III. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

25. Με την προσφυγή-αγωγή που άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Αυγούστου 2017, οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες ζήτησαν την ακύρωση του καθεστώτος εξυγίανσης και της αποδοχής του εκ μέρους της Επιτροπής, την αποκατάσταση της ζημίας τους, την ακύρωση της αποτίμησης 2 και την καταβολή αποζημίωσης.

26. Στις 12 Απριλίου 2019 έγιναν δεκτές οι αιτήσεις παρεμβάσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Banco Santander υπέρ της Επιτροπής και του ΕΣΕ.

27. Με διάταξη της 12ης Μαΐου 2021, το Γενικό Δικαστήριο διέταξε το ΕΣΕ να προσκομίσει τα πλήρη κείμενα του καθεστώτος εξυγίανσης, της αποτίμησης 2, της εκτίμησης της ΕΚΤ της 6ης Ιουνίου 2017 κατά την οποία η Banco Popular βρισκόταν σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης και της επιστολής της ΕΚΤ προς την Banco Popular της 18ης Μαΐου 2017. Με διάταξη της 9ης Ιουνίου 2021, το Γενικό Δικαστήριο, αφού εξέτασε τα εν λόγω έγγραφα, αποφάσισε ότι αυτά δεν ήταν αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς και τα αφαίρεσε από τη δικογραφία.

28. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή στο σύνολό της ως αβάσιμη.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

29. Με την αναίρεση που άσκησαν στις 11 Αυγούστου 2022, οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– να κάνει δεκτά τα αιτήματα που προέβαλαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου με αντικείμενο την ακύρωση του καθεστώτος εξυγίανσης και της αποδοχής του εκ μέρους της Επιτροπής και, κατά συνέπεια, να υποχρεώσει την Επιτροπή και το ΕΣΕ να τους επιστρέψουν τις επενδύσεις τους στην Banco Popular ή, επικουρικώς, να τους υποχρεώσει να καταβάλουν αποζημίωση λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης τους·

– να υποχρεώσει την Επιτροπή και το ΕΣΕ να τους καταβάλουν αποζημίωση λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης τους·

– να ακυρώσει την αποτίμηση 2 και να υποχρεώσει την Επιτροπή και το ΕΣΕ να τους καταβάλουν αποζημίωση·

[15] Ανακοίνωση σχετικά με την εν λόγω απόφαση δημοσιεύθηκε στις 20 Μαρτίου 2020 στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2020, C 91, σ. 2) και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XX0320(01).

[16] Κατά της εν λόγω απόφασης του ΕΣΕ άσκησαν προσφυγή ορισμένοι πρώην μέτοχοι της Banco Popular. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2023, Del Valle Ruíz κ.λπ. κατά ΕΣΕ (T-302/20, T-303/20 και T-307/20, EU:T:2023:735). Κατά της εν λόγω απόφασης δεν έχει ασκηθεί αναίρεση.

– να καταδικάσει την Επιτροπή και το ΕΣΕ στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας·

– να διατάξει την προσαύξηση των επιδικαζόμενων ποσών με αντισταθμιστικούς τόκους από τις 23 Μαΐου 2017 ή, επικουρικώς, από τις 7 Ιουνίου 2017 μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως, καθώς και με τόκους υπερημερίας από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως, εξαιρουμένων των δικαστικών εξόδων της παρούσας διαδικασίας, τα οποία θα παράγουν τόκους υπερημερίας μόνον από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως·

– να τους επιδικάσει οποιαδήποτε άλλη πρόσθετη αποζημίωση κρίνει κατάλληλη.

30. Η Επιτροπή, το ΕΣΕ, το Βασίλειο της Ισπανίας και η Banco Santander ζητούν από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της·

– να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

31. Επιπλέον, η Banco Santander ζητεί από το Δικαστήριο, σε περίπτωση που κάνει δεκτή την αίτηση αναιρέσεως και αποφασίσει, σύμφωνα με το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αποφανθεί το ίδιο επί της προσφυγής ακυρώσεως:

– να περιορίσει, σύμφωνα με το άρθρο 264, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το πεδίο εφαρμογής της απόφασής του, διατηρώντας σε ισχύ τα αποτελέσματα της πώλησης της Banco Popular στην Banco Santander.

V. Ανάλυση

32. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προβάλλουν τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ερμηνεύει και εφαρμόζει εσφαλμένως το άρθρο 18 του κανονισμού ΕΜΕ. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ερμηνεύει και εφαρμόζει εσφαλμένως το άρθρο 20 του κανονισμού ΕΜΕ. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως οι αναιρεσείοντες ζητούν αποζημίωση για την ακύρωση της πρωτοδίκως προσβληθείσας απόφασης, βάσει του άρθρου 264 ΣΛΕΕ. Τέλος, με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως προβάλλονται πλημμέλειες της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης όσον αφορά την αυτοτελή αξίωση περί εξωσυμβατικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

33. Όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, οι προτάσεις μου επί της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να εξεταστούν από κοινού με τις παράλληλες προτάσεις. Επομένως, ο πρώτος λόγος της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως αναλύεται στα σημεία 20 έως 48 των παράλληλων προτάσεων, ενώ το πέμπτο και έκτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως[17] εξετάζονται στα σημεία 49 έως 86 των εν λόγω προτάσεων.

[17] Στο πλαίσιο των οποίων οι αναιρεσείοντες της παράλληλης αναίρεσης προβάλλουν παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης καθώς και του άρθρου 47 του Χάρτη εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου.

34. Οι λοιποί λόγοι αναιρέσεως αφορούν, πρώτον, φερόμενες παραβάσεις του άρθρου 20 του κανονισμού ΕΜΕ, τις οποίες θα εξετάσω στην ενότητα Α. Δεύτερον, αφορούν αίτημα αποζημίωσης, το οποίο θα αναλύσω στην ενότητα Β. Τέλος, οι αναιρεσείοντες επικαλούνται επίσης την εξωσυμβατική ευθύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία θα εξετάσω στην ενότητα Γ.

35. Στην ανάλυση που ακολουθεί, εξηγώ τους λόγους για τους οποίους το Δικαστήριο πρέπει να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της.

Α. Άρθρο 20 του κανονισμού ΕΜΕ

36. Με τα τέσσερα πρώτα σκέλη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη [18] κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 20 του κανονισμού ΕΜΕ στις διάφορες αποτιμήσεις της Banco Popular. Υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης της Banco Popular πραγματοποιήθηκαν τρεις αποτιμήσεις [19].

37. Όπως επιβεβαίωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση Aeris Invest κατά ΕΣΕ [20], το άρθρο 20 του κανονισμού ΕΜΕ αναφέρεται σε δύο είδη αποτίμησης. Η πρώτη (προσωρινή) αποτίμηση ρυθμίζεται στο άρθρο 20, παράγραφοι 1 έως 15, του κανονισμού ΕΜΕ. Η δεύτερη (οριστική) αποτίμηση ρυθμίζεται στο άρθρο 20, παράγραφοι 16 έως 18, του κανονισμού ΕΜΕ και πρέπει να πραγματοποιείται από ανεξάρτητο πρόσωπο.

38. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αποτιμήσεις 1 και 2 στο πλαίσιο της εξυγίανσης της Banco Popular ανήκουν στην πρώτη κατηγορία, ενώ η αποτίμηση 3 στη δεύτερη [21].

39. Πρώτον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι οι αποτιμήσεις 1 και 2 ήταν δίκαιες, συνετές και ρεαλιστικές, όπως απαιτεί το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΜΕ.

40. Κατ' αρχάς, φρονώ ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε [22] ότι τόσο η αποτίμηση 1 όσο και η αποτίμηση 2 ήταν προσωρινές και, ως εκ τούτου, περιείχαν κατ' ανάγκην αβέβαιες ή κατά προσέγγιση πληροφορίες.

41. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε λεπτομερή εκτίμηση της αποτίμησης 2 για κάθε κατηγορία στοιχείων ενεργητικού, λαμβανομένου υπόψη του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης υπό την οποία η Deloitte είχε διενεργήσει την αποτίμηση [23].

42. Τέλος, και ορθώς κατά τη γνώμη μου, το Γενικό Δικαστήριο αναφέρεται στους διαφορετικούς σκοπούς που εξυπηρετούσαν οι αποτιμήσεις 1 και 2 στα διαφορετικά χρονικά σημεία κατάρτισής τους (και στη διαφορά των διαθέσιμων πληροφοριών), και, ως εκ τούτου, κατέληξε ορθώς στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αντιφατικές [24].

[18] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 279 έως 282, και σκέψεις 346 έως 425.

[19] Βλ. σημεία 16, 19, 23, και 24 των παρουσών προτάσεων.

[20] Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Aeris Invest κατά ΕΣΕ (C-874/19 P, EU:C:2021:1040, σκέψεις 70 έως 71).

[21] Όπ.π., σκέψη 72.

[22] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 294, 347, και 357.

[23] Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι «[ο] βαθμός ακρίβειας της αιτιολογίας της αποφάσεως πρέπει να είναι ανάλογος των υλικών δυνατοτήτων και των τεχνικών συνθηκών ή της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί». Απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής (C-551/10 P, EU:C:2012:681, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[24] Βλ., επίσης, ανάλυση στις παράλληλες προτάσεις σχετικά με τις αποτιμήσεις και την υποχρέωση αιτιολόγησης, σημεία 54 έως 70.

43. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε ορθώς το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΜΕ.

44. Δεύτερον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη [25] κρίνοντας ότι οι αποτιμήσεις 1 και 2 δεν παραβαίνουν τις απαιτήσεις του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού ΕΜΕ [26].

45. Όσον αφορά τον σκοπό που προβλέπεται στο άρθρο 20, παράγραφος 5, στοιχείο α′, του κανονισμού ΕΜΕ, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι στην αποτίμηση 1 το ΕΣΕ ανέλυσε τον εν λόγω σκοπό προκειμένου να διαπιστώσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εξυγίανσης βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού [27]. Κανένα στοιχείο της επιχειρηματολογίας των αναιρεσειόντων δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την ορθότητα της ανάλυσης του Γενικού Δικαστηρίου.

46. Το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε επίσης ορθώς τη συμμόρφωση της αποτίμησης 2 με τους σκοπούς που προβλέπονται στο άρθρο 20, παράγραφος 5, στοιχεία β′, στ′ και ζ′, του κανονισμού ΕΜΕ, δεδομένου ότι, κατά την αποτίμηση αυτή, η Deloitte αναφέρθηκε ουσιαστικά στους ίδιους σκοπούς, παραθέτοντας το άρθρο 36, παράγραφος 4, στοιχεία β′, στ′ και ζ′, της οδηγίας 2014/59 [28].

47. Οι αναιρεσείοντες ορθώς επισημαίνουν ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε, στη σκέψη 298 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν είχε προβληθεί κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα όσον αφορά τον σκοπό του άρθρου 20, παράγραφος 5, στοιχείο γ′, του κανονισμού ΕΜΕ [29].

48. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς παρέπεμψε στο άρθρο 20, παράγραφος 10, του κανονισμού ΕΜΕ, κατά το οποίο η προσωρινή αποτίμηση «πληροί τις απαιτήσεις της παραγράφου 4 και, στο βαθμό που το επιτρέπουν οι περιστάσεις, τις απαιτήσεις των παραγράφων 1, 7 και 9». Η εν λόγω διάταξη δεν μνημονεύει το άρθρο 20, παράγραφος 5. Επιπλέον, ορθώς επίσης το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 20, παράγραφος 11, του κανονισμού ΕΜΕ ασκεί επιρροή, καθόσον το άρθρο αυτό ορίζει ότι η αποτίμηση που δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 20, παράγραφος 5 πρέπει να θεωρείται προσωρινή, όπως συνέβη στην περίπτωση των αποτιμήσεων 1 και 2.

49. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία του άρθρου 20, παράγραφος 5, του κανονισμού ΕΜΕ.

[25] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 286 έως 304.

[26] Οι σκοποί της αποτίμησης κατά το άρθρο 20, παράγραφος 5, του κανονισμού ΕΜΕ είναι: «α) να διαπιστωθεί τεκμηριωμένα εάν πληρούνται ή όχι οι προϋποθέσεις εξυγίανσης ή οι προϋποθέσεις απομείωσης ή μετατροπής κεφαλαιακών μέσων· β) εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εξυγίανση, να ληφθεί τεκμηριωμένη απόφαση ως προς την ενδεδειγμένη δράση εξυγίανσης που πρέπει να αναληφθεί σχετικά με την οντότητα του άρθρου 2· γ) όταν ασκείται η εξουσία απομείωσης ή μετατροπής σχετικών κεφαλαιακών μέσων, να ληφθεί τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με την έκταση της ακύρωσης ή της αραίωσης των μέσων ιδιοκτησίας, καθώς και σχετικά με την έκταση της απομείωσης ή της μετατροπής των σχετικών κεφαλαιακών μέσων· […] στ) όταν εφαρμόζεται το εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων, να ληφθεί τεκμηριωμένη απόφαση περί περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων, υποχρεώσεων ή μέσων ιδιοκτησίας που πρέπει να μεταβιβαστούν και να διαμορφωθεί εμπεριστατωμένη αντίληψη του Συμβουλίου Εξυγίανσης ως προς το τι συνιστά εμπορικούς όρους για τους σκοπούς του άρθρου 24 παράγραφος 2 στοιχείο β)· ζ) σε κάθε περίπτωση, να διασφαλίζεται ότι τυχόν ζημίες επί των περιουσιακών στοιχείων οντότητας του άρθρου 2 αναγνωρίζονται πλήρως κατά τον χρόνο της εφαρμογής των εργαλείων εξυγίανσης ή της άσκησης της εξουσίας απομείωσης ή μετατροπής σχετικών κεφαλαιακών μέσων».

[27] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 292 και 293.

[28] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 300 και 301.

[29] Παραπέμπουν στα σημεία 61 έως 66 του πρωτοδίκως υποβληθέντος υπομνήματός τους απαντήσεως, όπου πράγματι αναλύεται ο εν λόγω σκοπός.

50. Τρίτον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι η αποτίμηση 2 δεν παραβαίνει τις απαιτήσεις του άρθρου 20, παράγραφοι 7 και 9, του κανονισμού ΕΜΕ.

51. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το άρθρο 20, παράγραφος 10, του κανονισμού ΕΜΕ, το οποίο αφορά τις προσωρινές αποτιμήσεις, προβλέπει ότι πρέπει να τηρείται το άρθρο 20, παράγραφοι 1, 7 και 9, «στο βαθμό που το επιτρέπουν» οι περιστάσεις [30].

52. Επομένως, κατά τη γνώμη μου, η φράση «στο βαθμό που το επιτρέπουν» ορθώς περιλαμβάνει την αποτίμηση που πραγματοποιήθηκε σε ενοποιημένη βάση και όχι όσον αφορά κάθε οντότητα του ομίλου Banco Popular, πράγμα το οποίο, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο, δεν συνιστά απαίτηση βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 7, του κανονισμού ΕΜΕ [31].

53. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι η αποτίμηση 2 ήταν σύμφωνη με το άρθρο 20, παράγραφος 9, του κανονισμού ΕΜΕ παρά το γεγονός ότι δεν περιελάμβανε την κατάταξη των πιστωτών σε τάξεις, δεδομένου ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν ήταν διαθέσιμες μέχρι την αποτίμηση 3 [32].

54. Τέταρτον, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 20, παράγραφοι 10 και 11, του κανονισμού ΕΜΕ όσον αφορά την αποτίμηση 2. Υποστηρίζουν ότι, καθόσον της αποτίμησης 2 (η οποία είναι προσωρινή βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 10, του κανονισμού ΕΜΕ) δεν ακολούθησε εκ των υστέρων οριστική αποτίμηση (κατά παράβαση του άρθρου 20, παράγραφος 11, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού ΕΜΕ), το καθεστώς εξυγίανσης, το οποίο βασίστηκε σε μια τέτοια προσωρινή αποτίμηση, είναι ανίσχυρο.

55. Το ΕΣΕ, απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, επιβεβαίωσε ότι δεν επρόκειτο να προβεί σε εκ των υστέρων οριστική αποτίμηση, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο δεν εξυπηρετούσε κανέναν πρακτικό σκοπό του άρθρου 20, παράγραφος 11, του κανονισμού ΕΜΕ [33].

56. Το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στο άρθρο 20, παράγραφος 13, του κανονισμού ΕΜΕ, το οποίο ορίζει ότι «η προσωρινή αποτίμηση που διενεργείται σύμφωνα με τις παραγράφους 10 και 11 αποτελεί έγκυρη βάση προκειμένου το Συμβούλιο Εξυγίανσης να λάβει απόφαση για την ανάληψη δράσεων εξυγίανσης», για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η έλλειψη εκ των υστέρων αποτίμησης δεν επηρεάζει τη νομιμότητα του καθεστώτος εξυγίανσης [34]. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αποτίμηση που διενεργείται *μετά* την έγκριση του καθεστώτος εξυγίανσης και την αποδοχή του από την Επιτροπή δεν μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα του εν λόγω καθεστώτος ή της εν λόγω αποδοχής [35].

30 Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 414.

31 Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 415.

32 Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 421 και 422.

33 Το ΕΣΕ δήλωσε επίσης ότι η αντισταθμιστική λειτουργία μιας τέτοιας εκ των υστέρων αποτίμησης βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 12, του κανονισμού ΕΜΕ, δεν έχει εφαρμογή στο επίμαχο μέσο εξυγίανσης. Το Δικαστήριο, με την απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Aeris Invest κατά ΕΣΕ (C-874/19 P, EU:C:2021:1040, σκέψεις 80 έως 82), επιβεβαίωσε ότι το άρθρο 20, παράγραφος 12, του κανονισμού ΕΜΕ δεν εφαρμόζεται στο εργαλείο πώλησης δραστηριοτήτων.

34 Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 280.

35 Παραπέμποντας, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 281 και 282, στην απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-398/13 P, EU:C:2015:535, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

57. Λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων του Δικαστηρίου στην υπόθεση Aeris Invest κατά ΕΣΕ[36], φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε ορθώς το άρθρο 20, παράγραφοι 10 και 11, του κανονισμού ΕΜΕ.

58. Εν κατακλείδι, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τα τέσσερα πρώτα σκέλη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως ως αβάσιμα.

Β. Αίτημα αποζημίωσης

59. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες δηλώνουν απλώς, σε μία παράγραφο, ότι εμμένουν στα επιχειρήματά τους όσον αφορά το αίτημα αποζημίωσης.

60. Οι αναιρεσείοντες, μολονότι παραπέμπουν στις σχετικές σκέψεις της παράλληλης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εντούτοις, αναφέρονται μόνο γενικώς στο αίτημά τους για αποζημίωση και στο άρθρο 264 ΣΛΕΕ, χωρίς να προσδιορίζουν την πλάνη στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο[37].

61. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, και το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τα επίμαχα στοιχεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό[38].

62. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον λόγο αυτόν αναιρέσεως ως προδήλως απαράδεκτο.

Γ. Εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης

63. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προβάλλουν δύο επιχειρήματα. Πρώτον, υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν διαπίστωσε παράβαση, εκ μέρους του ΕΣΕ, της υποχρέωσης εμπιστευτικότητας που απορρέει από το άρθρο 88 του κανονισμού ΕΜΕ και το άρθρο 339 ΣΛΕΕ. Η παράβαση αφορά τη συνέντευξη που παραχώρησε η πρόεδρος του ΕΣΕ, Ε. König, στο Bloomberg στις 23 Μαΐου 2017 και τη φερόμενη διαρροή πληροφοριών οι οποίες δημοσιεύθηκαν από διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης[39]. Υποστηρίζουν επίσης ότι το ΕΣΕ και η Επιτροπή παρέβησαν την υποχρέωσή τους εμπιστευτικότητας, καθόσον παρέμειναν αδρανείς και δεν διεξήγαγαν εσωτερική έρευνα σχετικά με τις φερόμενες διαρροές που δημοσιεύθηκαν σε άρθρο του Reuters.

[36] Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Aeris Invest κατά ΕΣΕ (C 874/19 P, EU:C:2021:1040).

[37] Πράγμα το οποίο πρέπει να κριθεί απαράδεκτο κατόπιν της απόφασης του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 2022, Changmao Biochemical Engineering κατά Επιτροπής (C-666/19 P, EU:C:2022:323, σκέψεις 187 έως 189). Επιπλέον, «[δ]εν πληροί την επιταγή αυτή η αίτηση αναιρέσεως η οποία δεν περιλαμβάνει καμία επιχειρηματολογία που να αποσκοπεί ειδικώς στον προσδιορισμό της πλάνης περί το δίκαιο την οποία ενέχει η επίμαχη απόφαση ή διάταξη». Απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2021, NRW.Bank κατά ΕΣΕ (C-662/19 P, EU:C:2021:846, σκέψη 36).

[38] Απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2020, ΕΚΤ κατά Estate of Espírito Santo Financial Group (C-396/19 P, EU:C:2020:845, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[39] Το Γενικό Δικαστήριο περιόρισε την ανάλυσή του στη συνέντευξη που παραχωρήθηκε στο Bloomberg και στο άρθρο που δημοσίευσε το Reuters, δεδομένου ότι οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν προσδιόρισαν άλλες διαρροές στις οποίες φέρεται να προέβη το ΕΣΕ. Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 610.

64. Δεύτερον, υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ως απαράδεκτα την εκ μέρους τους προσβολή της αποτίμησης 2 και το συνακόλουθο αίτημα αποζημίωσης.

65. Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι οι πληροφορίες που έφεραν την Banco Popular να τελεί υπό εποπτεία είχαν, αφ' εαυτών, εμπιστευτικό χαρακτήρα, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 613 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

66. Η αιτιολογική σκέψη 116 του κανονισμού ΕΜΕ προσδιορίζει τις πληροφορίες που μπορούν να θεωρηθούν εμπιστευτικές: το περιεχόμενο και οι λεπτομέρειες των σχεδίων εξυγίανσης καθώς και το αποτέλεσμα οποιασδήποτε αξιολόγησης των σχεδίων αυτών, συμπεριλαμβανομένης κάθε πληροφορίας που παρέχεται σχετικά με ορισμένη απόφαση πριν από τη λήψη της, όπως οι πληροφορίες σχετικά με το εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εξυγίανσης, σχετικά με τη χρησιμοποίηση συγκεκριμένου εργαλείου εξυγίανσης ή σχετικά με την ανάληψη οποιασδήποτε δράσης στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.

67. Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τις πληροφορίες που είχε γνωστοποιήσει η πρόεδρος του ΕΣΕ στη συνέντευξη. Ειδικότερα, η πρόεδρος του ΕΣΕ δήλωσε τα εξής: «Ποτέ δεν ομιλώ για μεμονωμένες τράπεζες. Υπάρχουν περισσότερες τράπεζες που έχουν τραβήξει την προσοχή μας και ασφαλώς και η Banco Popular είναι μια περίπτωση που παρακολουθούμε, όχι όμως η μόνη» («Well, I am never talking about individual banks. There are more banks than just one on our radar screen and of course, Banco Popular is also a case we are watching but it is not the only one we are watching») [40].

68. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι δηλώσεις αυτές είχαν γενικό χαρακτήρα και ότι η «πληροφορία ότι η Banco Popular, ως πιστωτικό ίδρυμα καλυπτόμενο από τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, "παρακολουθείται" δεν είναι εμπιστευτική» [41]. Το Γενικό Δικαστήριο προσέθεσε ότι η πληροφορία ότι η Banco Popular είχε αποτελέσει αντικείμενο επιθεώρησης από την ΕΚΤ ήταν ήδη δημόσια [42].

69. Φρονώ ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι δηλώσεις της προέδρου του ΕΣΕ ήταν αρκετά ευρείες ώστε να μην αποκαλύπτουν την πληροφορία ότι εξεταζόταν το κατά πόσο η Banco Popular πληρούσε τις προϋποθέσεις εξυγίανσης, πληροφορία η οποία θα ήταν εμπιστευτική βάσει της αιτιολογικής σκέψης 116 του κανονισμού ΕΜΕ.

70. Όσον αφορά το άρθρο του Reuters, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 619 έως 643 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αφενός, ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι υπεύθυνος για τις διαρροές ήταν υπάλληλος του ΕΣΕ και, αφετέρου, ότι η παράλειψη του ΕΣΕ να διαψεύσει τις πληροφορίες που διέρρευσαν δεν αποδείκνυε την ευθύνη του.

71. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς επισήμανε στη σκέψη 623 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες «δεν διευκρ[ίνισαν] ποιες από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό [ήταν] εμπιστευτικές, ούτε σε ποιον βαθμό η δημοσιοποίησή τους συνιστά παράβαση των απαιτήσεων περί επαγγελματικού απορρήτου εκ μέρους του ΕΣΕ ή της Επιτροπής».

[40] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 612.

[41] Όπ.π., σκέψη 613.

[42] Όπ.π., σκέψη 614.

72. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 625 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το ΕΣΕ εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου, το οποίο διέψευδε την ευρεία ερμηνεία που είχε δώσει το άρθρο του Reuters στη συνέντευξη της προέδρου του ΕΣΕ.

73. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο παρέπεμψε, στις σκέψεις 628 έως 632 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σε άλλες δημοσιοποιημένες πληροφορίες, πράγμα που αποδεικνύει ότι το άρθρο του Reuters δεν γνωστοποιούσε εμπιστευτικές πληροφορίες.

74. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε στη σκέψη 637 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν απέδειξαν τον ισχυρισμό ότι υπάλληλος του ΕΣΕ ή της Επιτροπής είχε διαρρεύσει τις πληροφορίες στο Reuters, καθόσον δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο συναφώς.

75. Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένως ορισμένα πραγματικά περιστατικά, χωρίς, ωστόσο, να προβάλλουν παραμόρφωση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών. Τούτο αφορά τη σύγκριση των πραγματικών περιστατικών που αναφέρθηκαν στη συνέντευξη στο Bloomberg με εκείνα που παρουσιάζονται στο άρθρο του Reuters, καθώς και τις φερόμενες διαρροές πληροφοριών προς τις ισπανικές διοικητικές αρχές.

76. Φρονώ ότι τα εν λόγω επιχειρήματα είναι απαράδεκτα, δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξακριβώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία, εκτός εάν οι αναιρεσείοντες υποστηρίξουν ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και ότι η εν λόγω παραμόρφωση προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας [43].

77. Εξάλλου, ο διάδικος που προβάλλει ισχυρισμό περί παραμόρφωσης οφείλει να προσδιορίζει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία, κατ' αυτόν, παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να παραθέτει τα σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση [44].

78. Οι αναιρεσείοντες περιορίζονται στον χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών που έχουν ήδη αξιολογηθεί από το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να αποδεικνύουν ότι το τελευταίο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία.

79. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το ΕΣΕ και η Επιτροπή δεν παρέβησαν την υποχρέωση εμπιστευτικότητας που υπέχουν από το άρθρο 88 του κανονισμού ΕΜΕ και το άρθρο 339 ΣΛΕΕ.

80. Απομένει να εξεταστεί, για την περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει άλλως, η προβαλλόμενη αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της εν λόγω παράβασης και της ζημίας που προκλήθηκε στους αναιρεσείοντες.

81. Οι αναιρεσείοντες ισχυρίζονται ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε, στις σκέψεις 653 έως 674 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν υφίστατο αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραβίασης της εμπιστευτικότητας και της υπαγωγής της Banco Popular σε διαδικασία εξυγίανσης.

[43] Απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, Επιτροπή κατά Deutsche Post (C-399/08 P, EU:C:2010:481, σκέψη 63), και απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 2015, Επιτροπή κατά ANKO (C-78/14 P, EU:C:2015:732, σκέψη 54).

[44] Απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2022, Επιτροπή κατά Valencia Club de Fútbol (C-211/20 P, EU:C:2022:862, σκέψη 55).

82. Φρονώ ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η Banco Popular αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα ρευστότητας πριν από τη συνέντευξη που έλαβε χώρα στις 23 Μαΐου 2017 και ότι η κρίση ρευστότητας της Banco Popular οφειλόταν σε πολλούς παράγοντες, οι οποίοι ανάγονταν στα κακά αποτελέσματα της τράπεζας που είχαν ανακοινωθεί τον Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2017.

83. Είμαι της γνώμης ότι το Γενικό Δικαστήριο, παραπέμποντας στη νομολογία σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια, ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν απέδειξαν την ύπαρξη αρκούντως άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημίας και της προσαπτόμενης συμπεριφοράς, ήτοι της συμπεριφοράς η οποία πρέπει να είναι η γενεσιουργός αιτία της ζημίας [45].

84. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι το πρώτο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

85. Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, το Γενικό Δικαστήριο παρέπεμψε στο άρθρο 20, παράγραφος 15, του κανονισμού ΕΜΕ [46] και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποτίμηση 2 δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αυτοτελούς προσφυγής [47].

86. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης απαράδεκτο το αίτημά τους για καταβολή αποζημίωσης, διότι ο κανονισμός ΕΜΕ δεν προβλέπει τη δυνατότητα καταβολής αποζημίωσης, οι δε πρωτοδίκως προσφεύγοντες-ενάγοντες δεν προσδιόρισαν την ακριβή έκταση της ζημίας ούτε το ακριβές ποσό της ζητούμενης αποζημίωσης. Το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε την εκτίμηση αυτή επισημαίνοντας ότι το αίτημα των πρωτοδίκως προσφευγόντων-εναγόντων δεν ήταν διαμορφωμένο κατά τρόπον ώστε να ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις για τη στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 340 ΣΛΕΕ [48].

87. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να επικυρώσει τα συμπεράσματα του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως.

VI. Πρόταση

88. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

– να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.

[45] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 655, η οποία παραπέμπει στην απόφαση της 11ης Ιουλίου2019, BP κατά FRA (T-838/16, EU:T:2019:494, σκέψη 217 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[46] «Η αποτίμηση είναι αναπόσπαστο μέρος της απόφασης για την εφαρμογή εργαλείου εξυγίανσης ή την άσκηση εξουσίας εξυγίανσης ή της απόφασης για την άσκηση εξουσίας απομείωσης ή μετατροπής κεφαλαιακών μέσων. Η ίδια η αποτίμηση δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής προσφυγής αλλά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής μαζί με την απόφαση του [ΕΣΕ].»

[47] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 680 έως 682.

[48] Αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψεις 685, 689, και 697.